

MediCarrier Transports rutiner för smittförande-, skärande/stickande/smittförande-, och cytostatika och läkemedelsförorenat avfall i samarbete med Karolinska Universitetssjukhuset och SLSO

Innehåll

Vad är Smittförande avfall?	2
Vad är skärande/stickande/smittförande avfall?	3
Läkemedelsavfall inom verksamheter med större mängd	4
Läkemedelsavfall inom verksamheter med mindre mängd	4
Beställning av material.....	5
Inför avsändningen.....	5
Avsändning	5
Godsdeklaration för farligt gods/avfall	6
Vad händer med avfallet?.....	6
Lagar och regler	7

Vad är Smittförande avfall?

Som smittförande avfall räknas:

Odlingsmedia med patogener av riskklass 2 – 4

- Föremål, som innehåller eller har kontaminerats med kroppsvätskor från patient med sjukdom förorsakad av smittämnen tillhörande riskklass 3 – 4 enl. AFS 2005:1. Avfallet ska vara väl indränkt eller kraftigt nerblodat. Hit hör bandage, kompresser och andra förbrukningsartiklar.
- Blodrör.

Observera att biologiskt avfall, som är smittförande, ska märkas med etiketter både för Smittförande- och Biologiskt avfall.

Vem bedömer om avfall är smittförande i det enskilda fallet?

Den som hanterar avfall från behandling av patient, enligt ovanstående kriterier avgör om avfallet ska hanteras som smittförande. Yttersta ansvaret ligger dock hos medicinskt ansvarig chef.

Varför sortera smittförande avfall?

Smittförande avfall kan under olyckliga omständigheter överföra smitta. Antingen beroende på att halten smittämnen är hög eller för att smittämnen är sådana som relativt lätt överför smitta. Socialstyrelsen har därför gett ut föreskriften om Smittförande avfall. Detta avfall är dessutom klassat som farligt avfall enligt Avfallsförordning och som farligt gods vid transport på väg enligt ADR-S. ADR-S ställer även särskilda krav på hanteringen.

Hantering av smittförande avfall

Packa avfallet i därför avsedd gul plastlåda! Om avfallet innehåller vätska ska absorptionsduk läggas i botten. Sätt på locket och kontrollera att det sitter på ordentligt. Märk med fullständigt ifylld etikett "Smittförande avfall".

Om locket till den gula lådan inte gått att försluta tätt, t.ex. genom att det har fastnat lite snett ska lådan läggas i genomskinlig kraftig platsäck. Lägg absorbent i botten på platsäcken om det finns vätska i lådan. Förslut säcken tätt med buntband.

Skärande eller stickande material får om det underlättar läggas tillsammans med detta avfall om det är förpackat i kanylburk.

Enstaka blodrör kan om de är väl förslutna läggas i behållare för skärande/stickande/smittförande avfall om de endast i få fall kan förväntas innehålla smittämnen av högst riskklass 3.

Förpackad plastlåda får inte väga mer än 12 kg.

Smittförande avfall och Biologiskt avfall

Försluten låda med smittförande- eller biologiskt avfall ska förvaras i kylrum/-skåp (högst 8 oC) i högst fem dygn.

Där förvaringen innan bortforsling är mer än fem dygn ska avfallet frysas.

Ställ alltid behållarna med rätt sida upp så att läckage inte kan uppstå.

Vad är skärande/stickande/smittförande avfall?

Som skärande/stickande/smittförande avfall räknas sådana vassa föremål som varit i kontakt med kroppsvätska även om ingen misstanke om smitta finns. Hit räknas t ex,

- Kanyler inklusive kanyler med stickskydd
- Sprutor med fast kanyl
- Skalpeller
- Lansetter
- Suturnålar
- Objektglas

Varför ska vi sortera skärande/stickande/smittförande avfall?

Vassa föremål som varit i kontakt med kroppsvätska kan lätt föra in eventuella smittämnen i blodet på den som kommer i kontakt med dem. Därför har Socialstyrelsen i sin föreskrift om Smittförande avfall klassat avfallet som smittförande oavsett om det finns smittmisstanke. Detta avfall är därigenom farligt avfall enligt Avfallsförordning och farligt gods vid transport på väg.

Hantering av skärande/stickande/smittförande avfall?

Lägg avfallet i därför avsedda kanylburkar! Dessa består av särskilt svärpenetrerat material och är försedda med kanylavdragare. De levereras ofta i två delar. Var noga med att montera kanylburkarna korrekt. Kanyler läggs i behållarna genom att de dras eller skruvas av mot de kanylavdragare (springor eller kanter) som finns i behållarnas öppning.

Sätt **inte** på kanylhylsan. Detta moment ger flest sticksador inom vården och är nästan alltid onödigt. För att undvika sticksador rekommenderas att en mindre kanylburk används som kan bäras i fickan.

Behållare för skärande/stickande/smittförande avfall bör vara placerade i ställ under användningen. Då blir hanteringen säkrare och bekvämare. Kanylburkar ska hållas stängda mellan användningstillfällena.

När burkarna fyllts till markerad maxgräns ska de läsas.

Ställ kanylburkarna i gul plastlåda! Om avfallet innehåller vätska ska absorptionsduk läggas i botten. Sätt på locket och kontrollera att det sitter på ordentligt. Lämna behållare på anvisad plats med fullständigt ifyllt etikett "Skärande/stickande/smittförande avfall". Om locket till den gula lådan inte gått att försluta tätt, t.ex. för att det har fastnat lite snett, ska lådan läggas i genomskinlig kraftig plastsäck som försluts tätt med buntband.

Det är viktigt att i förpackningar för skärande/stickande/smittförande avfall inte lägga sådant som hör till kategorin smittförande avfall. Där endast enstaka blodrör med smittämnen av riskklass 3 kan förväntas kan blodrör dock läggas här om de är väl förslutna.

Hantering av skärande/stickande/smittförande avfall i hemsjukvården

När skärande/stickande/smittförande avfall uppstår hemma hos en patient läggs detta i medtagen därför avsedd kanylburk. Kanylburken ska vara av samma typ som i övrigt inom vården. Burken får användas till fler patienter om den återförs till arbetsplatsen samma dag. Används den till en enstaka patient får den förvaras hos denne tills den fyllts till ca 2/3 och återförs sedan till arbetsplatsen.

Läkemedelsavfall inom verksamheter med större mängd

Riktlinjer för de verksamheter som har större mängder av läkemedelsavfall per år än vad som fyller c:a 2 liter.

Kassation av läkemedel

- Läkemedel i alla former inklusive depotplåster, turbuhaler, p-spiraler och läkemedelsstavar mm
- Injektionsflaskor och sprutor som innehåller rester.

Se vidare landstingets [Guide för hantering av läkemedelsavfall](#).

Om ni ej kan länka, se denna sida på internet:

http://www.janusinfo.se/PageFiles/10701/guide_kassation_lm_2011.pdf

Rester av läkemedel i sprutor kan tömmas i avsedd mindre burk för flytande läkemedel. Detta gäller inte antibiotika och cytostatika.

Näringslösningar och saltlösningar utan läkemedelstillsatser får hällas ut i avloppet om fastighetsägaren tillåter

Avfall som förorenats med cytostatika, antibiotika mm

Läkemedel med toxiska egenskaper kräver särskild hantering ur arbetsmiljösynpunkt. Arbetsmiljöverkets föreskrift Cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk effekt nämner särskilt cytotoxiska läkemedel, cytostatika och antibiotika.

Avfall som förorenats med sådana läkemedel – t.ex. tömda förpackningar för flytande läkemedel, skyddshandskar, kompresser, pappers- eller bomullstussar mm. som använts – ska förpackas i en tät platspåse, typ fryspåse

Narkotikaavfall

Narkotikaavfall ska avidentifieras innan det läggs tillsammans med annat läkemedelsavfall.

Narkotika i tryckförpackningar, plåster och ampuller kan t.ex. stoppas i kartonger för andra läkemedel. Lösa tabletter och dylikt kan läggas direkt i plastlådan. Fyll även på med annat läkemedelsavfall, så att lådan inte bara innehåller narkotika. Flytande narkotika på flaska kan hällas ihop med andra flytande läkemedel. Använd skyddshandskar.

Kassation ska dokumenteras i för varan avsedd journal. Anteckning ska vidimeras av två behöriga personer.

Hantering av läkemedelsavfall i hemsjukvården

När läkemedelsavfall uppstår hemma hos en patient läggs detta i burk för smittförande/skärande/stickande avfall. Burken får användas till fler patienter om den återförs till arbetsplatsen samma dag. Används den till en enstaka patient får den förvaras hos denne tills den fyllts till maxgränsen och återförs sedan till arbetsplatsen.

Transporter mellan patienter och till den ordinarie arbetsplatsen är enligt ADR-S, MSBFS 2011:1, 1.1.3.1 (c) undantagna från reglerna för transport av farligt gods.

Läkemedelsavfall inom verksamheter med mindre mängd

Riktlinjer för de verksamheter som på ett år producerar läkemedelsavfall i mindre mängd än vad som fyller två liter kan lägga det bland skärande/stickande/smittförande avfall.

De här riktlinjerna betyder att avdelningar med mindre mängder slipper samla läkemedel i förpackningar som inte är anpassade till den hanterade mängden. De slipper även avidentifiera narkotika. Säkerhetsnivån är ändå hög för detta avfall

Inför avsändningen

Lämna behållare på därför avsett ställe.

Ställ alltid behållarna med rätt sida upp så att läckage inte kan uppstå.

Utrymmet där smittförande avfall samt Skärande/stickande/smittförande avfall förvaras ska vara skyltat som visas här bredvid.

Om utrymmet är placerat utanför avdelningen/ kliniken/vårdcentralen ska det hållas låst.

Smittförande avfall skall förvaras högst ett dygn i rumstemperatur, högst sju dygn vid kylskåpstemperatur (max 8 °C)

Där kylutrymme saknas ska en extratransport beställas av MediCarrier-Transport om reguljär borttransport inte kan påräknas i, annars i frys.

På arbetsplats där inom ett dygn.

Där det finns vaktmästare hämtar de färdigpackat avfall på vårdavdelningar, mottagningar eller motsvarande. De kontrollerar att packning och märkning är gjord enligt gällande rutiner. Om avfallet är felpackat eller felmärkt ska det inte hämtas!! Avdelningspersonalen ska då upplysas om vad som är fel och hur det kan avhjälpas.

Där vaktmästare saknas sköter personalen hela förpackningsförfarandet och upprättar godsdeklaration.

Bärningsförpackning: För att kunna transportera 30- och 60 liters gula boxar som inte förslutits korrekt måste en bärningsförpackning användas.

Som bärningsförpackning till boxarna ska användas

- o en kraftig transparent plastsäck så etiketten kan läsas igenom
- o absorptionsduk, en eller fler, om det finns risk för att vätska kan rinna ut i plastsäcken
- o säcken försluts med ett hårt åtdraget buntband/säckbindartråd så plastsäcken blir tät

Avsändning

Avfallet transporteras bort med MediCarrier Transport.

Där det finns vaktmästare hämtas det färdigpackade avfallet på vårdavdelningar, mottagningar eller motsvarande. Vaktmästare kontrollerar att packning och märkning är gjord enligt gällande rutiner. Om avfallet är felpackat eller felmärkt ska avfallet inte hämtas!! Avdelningspersonalen ska då upplysas om vad som är fel och hur det kan avhjälpas.

Där vaktmästare saknas sköter personalen hela förpackningsförfarandet och upprättar godsdeklaration.

Godsdeklaration för farligt gods/avfall

Inför avsändning ska en godsdeklaration för farligt gods/farligt avfall fyllas i.

Skrivs ut i 3 exemplar: 1 exemplar arkiveras hos avsändaren 1 exemplar arkiveras hos transportören och 1 exemplar följer med godset

Landstingets godsdeklarationsblankett kan användas för smittförande avfall, skärande/stickande/smittförande avfall och cytostatika och läkemedelsförorenat avfall. Fyll i, underteckna och lämna till avfallshämtaren. Kopior ska sparas i minst i 3 år. Kopiorna kan användas för att uppfylla kravet i Avfallsförordningen att föra anteckningar över lämnade typer av farligt avfall, mängder och vem som tar emot.

Godsdeklarationen ska innehålla alla uppgifter för respektive godstyp. De flesta uppgifter är förtryckta. Dra ett streck över rad som inte är aktuell.

Godsbeskrivningen UN 3291 SMITTFÖRANDE AVFALL, OSPECIFICERAT, N.O.S. avser både Smittförande avfall och Skärande/stickande/smittförande avfall.

Allt läkemedelsavfall, även flytande, får gå under godsbeskrivningen UN 3249 AVFALL LÄKEMEDEL (MEDICIN), FAST, GIFTIGT, N.O.S.

Värde beräknas genom att vikten i kg multipliceras med tre.

Vad händer med avfallet?

Avfallet mellanlagras vid MediCarrier Transports uppsamlingsplats för vidaretransport av upphandlad avfallsentreprenör till Vattenfalls avfallsförbränningsanläggning i Uppsala, där det oskadliggörs. Anläggningen har god rökgasrening. Askan och rökgasreningsåterstoderna har låg giftighet. Askan läggs på avfallsdeponi som konstruerats så att urlakning pga. nederbörd ska minimeras.

Lagar och regler

Avfallsförordning, SFS 2011:927

Naturvårdsverkets föreskrifter om transport av avfall, NFS 2005:3

Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd om hantering av smittförande avfall från hälso- och sjukvården SOSFS 2005:26 med ändringsföreskrift SOSFS 2009:19

Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2005:1 med ändringsföreskrift 2012:7 Mikrobiologiska arbetsmiljörisiker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet.

Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2005:5 Cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk effekt.

Socialstyrelsens allmänna råd om försiktighetsmått vid hantering och märkning av sådant biologiskt avfall som kan medföra olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken SOSFS 2001:8

Lag, SFS 2006:263, och förordning, SFS 2006:311, om transport av farligt gods

Föreskrift om inrikes vägtransport av farligt gods, ADR-S, MSBFS 2012:6

Beställning av material

Etiketter	Beställs hos	Beställn.nr
Smittförande avfall	MediCarrier Transport	Medföljer emballage
Biologiskt avfall	MediCarrier Transport	Medföljer emballage
Skärande/stickande/smittförande avfall	MediCarrier Transport	Medföljer emballage
Cytostatika och läkemedelsförorenat avfall		
Ej smittmisstänkta blodrör	Medicarrier	Art nr 529 92
Skylt		
"Smittförande avfall" 	MediCarrier. 08-795 28 00	

Emballage		
Gula plastlådor för smittförande, skärande stickande smittförande, läkemedelsförorenat avfall samt läkemedelsavfall, (kan även användas till ej smittmisstänkta blodrör).	Mindre volymer direkt från MediCarrier Transport	Större volymer Art nummer hos MediCarrier
Svarta plastlådor för biologiskt avfall	MediCarrier Transport	30 L 66496 60L 66497
30 liters låda	MediCarrier Transport	66494
60 liters låda	MediCarrier Transport	66495
Absorbent till lådan	MediCarrier Transport	57746

Telefonnummer och e-postadress	
MediCarrier Transport	Tel: 08-505 347 50 Fax: 08-505 347 59 sltransport@medicarrier.sll.se
Medicarrier	Tel: 08-795 28 00 Fax: 08-795 80 75